

Követelmények
Alkotmányjogi gyakorlat 1. c. tantárgyból
jogász szakos nappali tagozatos hallgatók számára
Tantárgykód: **AJALK272N3**
2024/2025. tanév I. félév

Számonkérés típusa: gyakorlati jegy

A hozzárendelt kreditpontok száma: 1 kr.

Heti óraszám: 2

A tárgy jegyzője: kijelölt gyakorlatvezető

Előfeltételek: Bevezetés az állam- és jogtudományokba

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T10, T11, T13, T14, T15

képesség: K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K15, K16, K19, K20, K25, K28, K29, K30, K31, K32, K33

attitűd: A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, A10, A15, A18

autonómia és felelősség: F1, F2, F5, F8

1. A tantárgy tematikus leírása:

1. Az alkotmány fogalma. Az alkotmányosság fogalma. Az alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmánymódosítás. Az alkotmányok típusai. Alkotmányjog és államjog.
2. Az alkotmány mint alaptörvény. Az alkotmány mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.
3. Az alkotmány alapvető elvei: demokrácia, hatalommegosztás, jogállamiság. Az alkotmány értelmezése.
4. Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlata 1945-től napjainkig. A szocialista rendszer alkotmányjogának alapintézményei. (Az alkotmány politikai jellege: a népköztársaság. A párt vezető szerepe. A hatalom egysége. Az Országgyűlés működése. Az Elnöki Tanács. A Hazafias Népfront. Az állampolgári jogok. A szocialista törvényesség. A tanácsrendszer.) Az 1988–1990-es átalakulás alkotmánytörténetének vázlata.
5. A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere. A jogforrási hierarchia és a jogforrási rendszer egyéb rendező elvei.
6. A nemzetközi szerződések. Az Alkotmánybíróság határozatai, a közjogi szervezetszabályozó eszközök, a szokásjog és bírói jog. Az Európai Unió jogforrásai a magyar jogban.
7. A jogalkotási eljárás az alkotmányjogban. Alkotmányos követelmények a jogalkotásban. A jogszabályok érvényessége és hatálya. A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása. A hivatalos lap. Elektronikus jogszabálygyűjtemények.
8. Szuverenitás az alkotmányjogban. A szuverenitás az alkotmányban, nemzeti szuverenitás, népszuverenitás, parlamenti szuverenitás. Szuverenitás és demokrácia. Az állami szuverenitás az alkotmányjogban és a nemzetközi jogban.
9. A szuverenitás terjedelme: terület és népesség. A szuverenitás megosztása az államon belül: a szövetségi állam. Állami szimbólumok (himnusz, zászló, címer).
10. Az állampolgársági jog. Az állampolgárság jogi tartalma. Az állampolgársági jog története, különösen a magyar állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése.
11. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa. A külföldiek, a menekültek és a hontalanok alkotmányos helyzete.
12. A képviseleti demokrácia. Képviselet és választás. A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek.
13. A magyar választási rendszer. A választójog. A választójogosultság. A választási eljárás alapjai és a választási szervek. A jelölés, választási kampány. A mandátumok elosztása egyéni választókerületben, illetve országos listáról (a töredékszavazatok). Az eredmény megállapítása.
14. A közvetlen demokrácia intézményei. Népszavazás és népi kezdeményezés. A referendum szabályozása és típusai. Az országos népszavazás alkotmányos feltételei.

2. A gyakorlatok látogatása:

A gyakorlatok látogatása kötelező. A hallgatók jelenlétét a gyakorlatok vezetője ellenőrzi. Kettőnél több hiányzás az aláírás megtagadásával jár, amelyet csak a félév teljes tananyagából történő beszámolóval lehet pótolni.

3. A gyakorlat minősítése:

A gyakorlatokon két zh. írására kerül sor a gyakorlati tematikában a zh-t megelőző tananyagból. Egy zh. maximum 30 pontos. A két zh-val összesen maximum 60 pont szerezhető. A gyakorlatvezető által meghatározott követelmény, feladat teljesítésével maximum 5 pluszpont érhető el. Az így szerzett pontok összege a szemeszter végén az alábbi érdemjegyeknek fog megfelelni:

Elégtelen: 0–24 pontig

Elégséges: 25–33 pontig

Közepes: 34–41 pontig

Jó: 42–49 pontig

Jeles: 50–60 pontig

4. Kötelező irodalom:

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

Alkotmánybírósági esetjog. (szerk.: Halmai Gábor), INDOK, Budapest, 2004.

Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei. Ötödik, átdolgozott kiadás. (szerk.: Schanda Balázs – Trócsányi László) HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2016.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

Ajánlott irodalom:

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója.* Budapest, KJK–MTA ÁJI. 1994.

Alkotmánytan I. (szerk.: Kukorelli István), Osiris, Budapest, 2007.

Wade – Bradley – Bates – Himsforth: *Constitutional and Administrative Law.* Longman, London, New York, 1986.

5. Kötelező jogszabályok:

- Magyarország államformájáról szóló 1946. évi I. törvény
- Az Alaptörvény hatályos szövege
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
- 1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról
- 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról

AB határozatok:

- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotási törvény alkotmányellenességéről
- 3/1991. (II. 7.) AB határozat a választási küszöb alkotmányosságáról
- 2/1990. (II. 18.) AB határozat az ajánlás és a szavazás titkosságának elvéről
- 5/2002. (II.22.) AB határozat a jelölésről
- 22/2005. (VI.17.) AB határozat a választójog egyenlősége és a választási kerületek kialakításáról
- 2/1993. (I. 22.) AB határozat a népszavazásról
- 52/1997 (X. 14.) AB határozat a népszavazásról
- 25/1999. (VII. 7.) AB határozat a népszavazásról
- 27/2007. (V. 17.) AB határozat a népszavazás kötőerejéről
- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotásról
- 1/2013. (I. 7.) AB határozat a választási regisztrációról
- 22/2016. (XII. 5.) AB határozat a szuverenitásról és az alkotmányos identitásról

6. A gyakorlatok témakörei:

Okt. ip.	
	hétfői csoportok
1. IX. 9.	A tananyag bemutatása, a követelmények ismertetése.
2. IX. 16.	Az alkotmány, alkotmányosság, alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom.
3. IX. 23.	Az alkotmányos demokrácia. Az alkotmány mint alaptörvény. A hatalommegosztás.
4. IX. 30.	Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlata 1945-től napjainkig.
5. X. 7.	A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere.
6. X. 14.	Zárthelyi dolgozat. A jogszabályok érvényessége és hatálya.
7. X. 21.	A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása.
8. X. 28.	Szünet
9. XI. 4.	A jogszabályok megismerésének módszerei. A jogszabályok megjelölése.
10. XI. 11.	Az állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa.
11. XI. 18.	A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek. A magyar országgyűlési választási rendszer.
12. XI. 25.	Zárthelyi dolgozat. A választási eljárás alapjai.
13. XII. 2.	Az országos népszavazás szabályai
14. XII. 9.	Pótlás. A félév lezárása.

Okt. ip.	
	szerdai csoport
1. IX. 11.	A tananyag bemutatása, a követelmények ismertetése.
2. IX. 18.	Sportnap.
3. IX. 25.	Az alkotmány, alkotmányosság, alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmányos demokrácia. Az alkotmány mint alaptörvény. A hatalommegosztás.
4. X. 2.	Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlata 1945-től napjainkig.
5. X. 9.	A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere.
6. X. 16.	Zárthelyi dolgozat. A jogszabályok érvényessége és hatálya.

7. X. 23.	Szünet
8. X. 30.	Szünet
9. XI. 6.	A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása. A jogszabályok megismerésének módszerei. A jogszabályok megjelölése.
10. XI. 13.	Az állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa.
11. XI. 20.	A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek. A magyar országgyűlési választási rendszer.
12. XI. 27.	Zárthelyi dolgozat. A választási eljárás alapjai.
13. XII. 4.	Az országos népszavazás szabályai
14. XII. 11.	Pótlás. A félév lezárása.

7. A gyakorlatok beosztása:

- J-201. hétfő 13.30–15. A/1. 307. tt. **(Lindt Roland)**
- J-202. hétfő 13–14.30. A/6. 216. tt. **(Panyi Béla)**
- J-203. hétfő 13–14.30. A/1. 319. tt. **(Hallók Tamás)**
- J-204. hétfő 12–13.30. A/1. 307. tt. **(Lindt Roland)**
- J-205. hétfő 15–16.30. A/1. 307. tt. **(Lindt Roland)**
- J-206. szerda 16–17.30. A/6. 216. tt. **(Lindt Roland)**

Miskolc, 2024. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék